

MÉNES ATTILA

Ugrás.

(RÉSZLET)

Oszama kirakata előtt állok. Ha életem végéig gondolkodnék, akkor sem tudnám megfejteni ennek a nemes arcélú, büszkén hallgatag, olajosan barna bőrű, fekete szemű férfinak a titkát. Vajon kinek és mit akar üzeni ezzel az örökösen változó összetételű kirakattal. Bódogtól tudom, hogy reggel, amikor megérkezik, mindig átrendezi a készülékek sorrendjét. Bódog szerint ez a figyelemfelkeltés végett történik. Hogy akik erre járnak, az a fél tucat ember, álljanak meg, és nézegessék a portékát. Szerintem Bódog téved. Vagy talán hazudik, mert nem mondhatja meg az igazat. Már ha tudja egyáltalán az igazságot. A készletben ugyanis csak ritkán jelenik meg új darab, a készülékek sorrendje viszont sosem azonos az előző napival. Egész sorok is helyet cserélnek időnként. Legutóbb a felső sort még a Huaweiiek töltötték meg, helyükön most a Siemensek sorakoznak. Alattuk Nokiák, még lentebb a Samsungok. Amint Oszama elmegy imádkozni, lefényképezem a kirakatot. Így otthon könnyebb lesz kielemeznem az egyes sorokban történt helyváltoztatásokat és teljes polccseréket. Rögzítem, hogy ugyanazok a készülékek vándorolnak ide-oda, lejjebb vagy feljebb. Ami eddig középen volt, az most a sor elejére vagy végére kerül, ami korábban lent volt, egyszer csak fölül bukkan elő, és csupán annyi biztos, hogy semmi sem marad sokáig a korábbi helyén. Rengeteg fényképet készítettem erről korábban is. Ha Oszama vesz vagy elad, a helyzet tovább bonyolódik, bár nincs túl nagy forgalma. Gondolom, azért korrekt módon befizeti a forradalmi adót a Hamasznak, esetleg időnként bedolgozik az FSZB-nek is. A vevőjelöltekkel rideg, zárkózott, szinte haragos, ritkán nyitja szóra a száját. Inkább morog, dűnnyög. Gyűlöli, ha egy kijelzőn a legkisebb karcolást is felfedezi. Ezen kívül Amerikát gyűlöli még. Ennek időnként hangot is ad. Ezzel az őskommunista anyámat juttatja eszembe. Régóta készülök rá, hogy alkalmas pillanatban megkérdezzem tőle, nincs-e véletlenül eladó pisztolya. De még gyűjtenem kell hozzá a bátorságot. A Koránról nem hajlandó beszélgetni, pedig engem érdekelne. Amikor régebben szóba hoztam neki a Koránt, úgy tett, mintha meg se hallotta volna a kérdésemet. Hibátlan magyarsággal annyit szűrt ki a fogai közt, hogy a Korán az *más*, arról nem kell beszélgetni, azzal lezárta a témát, elővett valami javítani való, ócska készüléket. Amit róla tudok, azt jórészt Bódogtól hallottam. Ő mesélte, hogy Oszama szerint ha egy ember fejét levágják, és a hajánál fogva fölemelik, lehet az keresztény, zsidó, amerikai vagy francia, annyit még akkor is tud mondani, hogy *Allahu akbar*. Bódog pirosposzsgás arcú,

örökké hurutos fazon, most is nagyon meg van fázva. Tüsszög, de a kezét nem teszi a szája elé. Nagy orra vörösen ugrik elő az arcából. Néha viszek neki egy doboz kefir meg egy kiflit, vagy a fornettinél veszek valami vackot, és megosztozunk. Ő még sosem vett nekem semmit, de ezért nem haragszom. Még nem tartunk ott, hogy megkedvelt volna, csak elfogadta, hogy sűrűn ácsorgok a kirakatuk előtt. Nem érti, miért. Most pont nem ér rá. Oszama mellett áll, aki egy ásatag laptopot bütyköl. Néha elkér egy szerszámot, Bódog sietve a kezébe adja. Olyanok együtt, mint valami összeszokott sebészteam. Nézem, milyen ügyesek. Amit Bódog a medvékkel folytatott diadalmas háborújáról mesél, és mindig újramesél, azt toldja-foldja. Mindent el-túloz. Gazdagítja a részleteket. Bódog szerint Oszama zseniális szakember, adatot ment, és bármit megjavít, amit odatolnak elé. Hegyi klánjával gyerekkora óta harcolt az oroszok, az amerikai tengerészgyalogosok, az Idegen Légiónak meg a szunnita támadók ellen. Jól forgatja a kést is. Eddig negyvenhét ellenséges katonával végzett. Kivette a részét a rivális sivatagi törzsek közti vérbosszúból is. Becsületgyilkosság miatt szökött Magyarországra. Állítólag, mondja Bódog. Itt valameddig meglapul, de aztán visszatér, és felveszi a harcot a betolakodók ellen. Amikor Bódog ezt elmesélte, gyorsan körbenézett, háromkeresztes titok, mondta. A fornettinek is füle van. Oszama életéből hollywoodi filmet lehetne csinálni, véli Bódog. Egyszer egyidejűleg harcolt egy amerikai helikopter meg egy szaúdi tank ellen. A szaúdi tankról folyamatosan lőtték azt a sziklás hegyoldalt, ahol az ő síta bajtársai bujkáltak egy barlangban. A mieink, így fogalmazott Bódog, egy vállról indított rakétával a sűrű füstön át is telibe találták a tankot. Lángoló szaúdiak ugráltak ki belőle. Akkor érték oda az amerikaiak a helikopterrel, és csak köröztek fölöttük, idézte Bódog. Közben utánozta a rotor berregését, forgatta a karjait, *rekeke-rekeke, taratty-ratty-ratty-zsumm-dzang*. Nagy amerikai helikopter, mondta, mint a Marlon Brando-filmben. A mieink meg, *tatata-ciffú-ciffú* géppuskázták az amikat. Aki még élve maradt közülük, azokat lerohanták, kést mindkét szemükbe *zatty-zatty*. Máskor meg egy fennsíkon őrködtek, ahol valami ismerős tevépásztorok is táboroztak meg kecsketenyésztők, és a fennsík egyik szurdokába betévedtek az ENSZ-csapatok. Üldöztek valakit, északnyugatról nyomultak előre. Persze elárulta őket a bűdös európai szaguk. Oszama bajtársai a sziklatetőről követték a csapatmozgást. Amikor az ellenség egy szűk hasadékhöz érkezett, fentről szikladarabokkal bombázták őket, vagyis eltorlaszolták a menekülési útvonalukat. Aztán csak úgy lögyakorlat gyanánt lepuffantották az összes ENSZ-katonát. Akkor, abban a tűzharcban elesett Oszama egyik nagybátyja meg két unokatestvére is. Legjobban viszont a fürge kancája hiányzik neki, amit otthon kellett hagynia. A lovat Almirának hívják, ez *hercegnőt* jelent. A régi csatákban több lovat is kilőttek alóla, de Almirát nem fogja a golyó. Oszama ráadásul ott, a sziklák, lovak és kecskék közt valahogy megtanulta a modern elektronikát. Csinált műholdzavarót, intelligens rakétát, amivel a drónokra lövöldöztek, szinte csak csontból, kőből és homokból bütykölt hírközlő eszközöket. Eléggé szűkösen éltek a köves fennsíkon, de velük volt Allah, táplálta a lelküket, meg élt a környéken

egy öreg emír is, aki minden levágott emberfejét kilencven dollárt fizetett. Oszama is levágott tizennégy emberfejet, vagy legalábbis segédkezett a lefejezéseknél. Bódognak arról is értesülése volt, hogy a szaúdiak nyaka olyan, mint az öreg kosoké, tíz percbe is beletelik, amíg a legélesebb tör leválasztja róla a fejet. Az amerikai nyak izmos a sok marhahústól meg hamburgertől, mégis elég jól viszi a damaszku-szi acél. Naná, hogy a legkisebb gondot az európai nyakak jelentik. Azok mind hájasak és puhák a sok vajas tésztától, csokoládétól és csirkehústól, amit összezabálnak. Egy szempillantás alatt nyisszantják le a fejüket. Bódog szemében igazi mondai hős ez az Oszama, aki ősi pásztorcsaládból származik, és kilenc fiútestvére van. Bódog az ujjain számolja a neveket. Az elsőszülött Zaakir, ez azt jelenti *a fiú, aki emlékszik Allahra*. Van még Yaamin, ami *áldást* jelent. Qaanit, az *elégedettet* jelent. Faaiz, ami *győztest* jelent. Nadír, ami annyit tesz, *rendkívüli*. Uzair egy kegyes próféta után kapta ezt a nevet. Laham, *megérzést* jelent. Ibrar, ami *irgalmast* és Hunaid, ami *boldogságot* jelent. Neki, Bódognak, hét fiútestvére van. Ő a legfiatalabb. A bátyjai, Csongor, Szörény, Magor, Bendegúz, Hunor, Koppány és Adorján. Mind derék hegyi emberek, pásztorzkodnak és vadásznak. Időnként cigarettát is csempésznek, régebben meg a *kollektívban* dolgoztak kombájnon, traktoron. A szent ünnepekre mindig összegyűlik a család. Oszama a Ramadánt szereti a legjobban, akkor tisztul meg bűneitől a lélek.

Elkészülnek a szereléssel. Bódog visszacsavarozza a hátlapot. Most nem ér rá beszélgetni, sok a munka. Oszama rosszálló pillantást vet rám. Egy ezresért, az utolsó pénzemen veszek tőle egy öntapadós dísz a telefonom hátoldalára, egy ötágú vörös csillagot, tiltott önkényuralmi jelképet, ettől Oszama szigora csöppnyit enyhül. Végre valami kis hasznot húz belőlem.

Problémás ügyfél érkezik, recseg a tabletje, amit itt vett, mondja.

– Nem itt vette, mondja Oszama. Az ügyfél azonban ragaszkodik hozzá, hogy itt vette, kábé másfél hete.

– Miért van ennyire összekarcolva a kijelző, szegezi neki a kérdést Oszama. Ettől az ügyfél zavarba jön.

– A gyerek játszott vele otthon.

– Biztos elejtette, kockáztatom meg a közbevetést.

– Ezt nem lehet megjavítani, állapítja meg Oszama rövid vizsgálgódás után.

– Teljesen össze van karcolva, jegyzem meg bennfentes hangon, kell venni másikat.

Az ügyfél szemrehányóan néz rám, mond valamit, amit nem értek. Pénzt vesz elő, és vásárol egy hasonló tablettet. Labdakövére fickó érkezik, javításra hozott egy garanciális iPadet. Oszama meg sem nézi, átnyújtja Bódognak. Érkezik egy árnyékos arcú kliens. Feltöltőkártyát vesz, meg egy lányos tokot az unokájának. Bódog kijön a vitrinhez, segít válogatni.

– Túl sok a beszéd, morogja Oszama. A magyarok túl sokat beszélnek. Bódog visszarebben a pult mögé. Én meg a vevő a vitrint nézegetjük. Azonnal felfedezem,

hogy a középső sorban egy bumfordi Alcatel helyet cserélt egy csilivili Sony Xperiával. Ma egyéb változás nincs. Ha ez is üzenet, mint ahogy feltételezem, akkor eléggé hangsúlyos. Egyetlen szó vagy felszólítás, parancs, iránymutatás. Esetleg fenyegetés vagy halálhír, találgatom. A céltalan pakolászásban nem hiszek. Oszama nagyon is tudatosan változtatja a sorrendet. A természetben minden tárgynak egyetlen örökös helyen kellene mutatkoznia. Az összkép ugyan kataklizmák hatására megváltozhat, ám csak ideiglenes zűrzavarról lehet szó. Utána mindennek vissza kell kerülnie az eredeti helyére. Az is fontos, hogy a tárgyak ne növekedjenek. A számukra lehetséges egyetlen teret kell kitölteniük, de azt hajszálpontosan. Ugyanígy fontos, hogy a tárgy ne veszítsen a tömegéből, és tartsa meg eredeti formáját. Semmi nem lötyöghet a saját viszonylatában!

Az aluljáró észak-déli tájolású, napsugarat még soha nem látott ez az ocsmány cementpadló. Mindig is az egyértelmű és tiszta felületeket szerettem, amik megszakítás nélkül haladnak, és nincs rajtuk törés. Apróbb karcolások még elviselhetők, megszokja az ember. Persze hagyni kéne a világfolyamatokat, nem örökösen belevatkozni. Rendben, mondaná erre a nő a szociális irodából, csak akkor elpusztulna az emberiség. Visszatérő vágyam érzéketlen tárgyként a csönd világában élni. A csöndbe még belefér valami egydimenziós zöreje, mint amikor egyetlen hegedűhúr elpattan, legfeljebb egy rövid ideig tartó kétdimenziós zaj, mint a légyzűmmögés, az akár még szerethető is lehet. Más viszont szóba sem jöhet.

Kedvelem azokat az embereket, akik halkán és nyugodtan beszélnek, és beszéd közben nem bámulnak a képembe, ezekből azonban alig akad. Az emberek többsége olyan szemekkel járkal, mintha fogpiszkálóval lenne fölpeckelve a szemhéja. Bódog barátom legalább beszéd közben lesüti a szemét. Ettől egyáltalán nem tűnik bágyadtnak vagy homokosnak. Ha van egy kis ideje rám, halkán, mégis szenvedélyesen magyarázza bálványát, Oszama vagy a saját kalandjait. A vevőkkel is így, szinte vakon tárgyal, és szerelés közben sem látni, hogy valami nagyon kinyitná a szemét. Egyedül akkor pillant fel, mikor Oszama mond vagy mutat neki valamit.

A zsebemben kotorászva anyám vérnyomáscsökkentő gyógyszerének receptje akad a kezembe. Még a múlt héten ígértem meg, hogy kiváltom, pénzt is kaptam rá. Aztán később a zsebeimet többször is átkutatta, de se a pénz, se a recept nem lett meg. Most meg egyszerre itt van a recept. A kipeckelt szemű emberek nem néznek sem jobbra, sem balra, mindig az orruk előtt keresnek valamit. De soha nem találják. Ezek valóságos emberek, nem bábok. Ha azok lennének, biztosan tudnék róla. A báboknál csak az igazi emberek valószínűtlenebbek. Világszerte igen nagy a rendetlenség. Jó lenne, ha Oszama elmenne valahova, és tudnék dumálni kicsit Bódoggal.

Egy vevő használt Xiaomit hoz eladásra vagy cserére. Oszama épp csak rápillant. Miért van így összekarcolva a kijelző? – kérdi. Üszkösödjön el a fejem, suttogja Bódog. Egy másik ember is elkezd nézegetni a kirakatot, és kicsit oldalba lök.

Műbeles virsli szagát érzem.

Ugrás.

A MÁV szabadterületen vagyok. Egy csapat madár ereszkedik az ecetfára, és nagy ricsajt csapnak. Ilyen melegben mindig a bódé küszöbén üldögélek, lapozgatom a könyvemet, de leginkább csak báméskodom. Ember nem jár erre. Ha jár is, kéthavonta, csak egy-egy amatőr természetfotós. Már messziről észreveszem őket. Ha hátulról, a bódé mögül találna jönni valaki, a lépteit, a csörtetését, a száraz kóró roppanását húsz méterről is meghallanám. Intimtornát végzek, ötször tíz másodperces emelést, ernyesztést. Aztán pihenés következik. Az utóbbi időben további haladást értem el. Egy leskelődő már csak fodrozódó gőzt vagy finom párát látna belőlem. Nem tulajdonítana neki jelentőséget. A madarakat persze nem érdekli a csoda, pedig azok mindent látnak. Régebben, értő koromban, amikor még nem gondoltam a láthatatlanságra, a jövőbelátás szuperképességére vágytam, beleskelődni a jövő szoknyája alá. De repülni ennél is jobban szerettem volna, ezért a madárhatározóból kívülről megtanultam az összes hazai madárfélét. A MÁV szabadterületen a verebek számbeli fölényben vannak. Az agresszív városi galambok elől menekültek ide. És van még itt aranymálinkó, vagyis sárgarigó, csicsörke, őszapó. Nyaktekercs, ami képes teljesen hátracsavarni a fejét. Zöld küllő, ami egy különleges harkályféle. Csuszka, ami olyan, mintha folyton halálugrásra készülne, a farktollait mindig fenntebb tartja, mint a kis fejét. Egyszer láttam bakcsót is idetévedni, más néven vakvarjúcskát, az a pingvinhez hasonlít. Meg van még a szalakóta, ami a legszebb madár ebben az országban, brutál jól néz ki. A seregély, a leértékelt szárnyas, szintén látványos, a napfényben látomásszerűen irizál a tollazata. Sokan szidják, mert csipegeti a borszólót. Ezek most mind ott tollázkodnak az ecetfán. Meseország, nulla gravitáció. A madarak sorrendje, elhelyezkedése aombok közt változó. Leszállnak, fölreppennek, helyet cserélnek. Ebben sincs, és nem is lehet semmi kézenfekvő rend, mégis tudom, hogy mindez jelent valamit. Olyan sugallatról van szó, ami sokféle, akár ellentétes jelentésekkel bír. Azt hiszem, előbb jön létre a megfejtés, mint maga a titok. Ez az állandóan változó jelhalmaz nem más, mint a megfigyelő és a megfigyelt jelenség által keltett örvény. Anyám is ugyanennek a titoknak a rabja. Hajnal-tól estig az ablak előtt áll, és számontartja a ház fölött röpködő utasszállítók vonulását. Ami anyámnak mánia, nekem szenvedély.

Távoli avartűz illata.